

Soundcool i el MusicL@b-CR209, tecnologia educativa de naixença pública

Exportadors d'innovació educativa valenciana

La inauguració del nou MusicL@b-CR209, dissenyat per Fernando Ortuño (de La F@ctoria), de l'IES Arabista Ribera de Carcaixent acull la visita dels socis europeus del projecte Erasmus+ amb què fou reconegut el projecte Soundcool per la Unió Europea.

Sixto Ferrero / Carcaixent

Tot i que estem en campanya electoral, l'IES Arabista Ribera de Carcaixent va viure dilluns un dia d'inauguració. Els somriures de satisfacció dels promotors, en aquest cas convé aclarir que no són immobiliaris, els nervis protocol·laris i la gran afluència de docents, manifestaven que el centre educatiu obria una mostra del que és capaç de fer l'educació pública valenciana si hi ha tenacitat.

L'aula de música de l'Institut de Carcaixent ja era un laboratori de música, "és un centre nou que té el mobiliari nou, però és el de sempre", ens explicava Raül Murillo, el director de l'IES Arabista Ribera. Tenia una aula tecnològicament capdavantera, però amb aparença de vella metodologia. Tanmateix, allà dins es treballava amb pedagogies innovadores, per projectes, de manera col·laborativa, on germinava de manera embrionària una nova eina tecnològica al servei de l'educació musical dins de l'ESO. El projecte Soundcool és l'eina que afavoreix l'aproximació entusiasta a la creació. La creativitat de l'alumnat es manifesta amb les consignes i directrius, "des de la distància, passejant-se per les taules de treball", com explica Adolf Murillo, el professor de música a qui tots assenyalen com l'instigador del nou laboratori de música.

Aquest curs Soundcool va estar reconegut per la UE incloent-lo dins d'un programa Erasmus+, d'aquesta manera als socis locals conformats per l'IES Arabista Ribera de Carcaixent, el CEIP 9 d'Octubre d'Alcàsser i la xarxa d'escoles de música de l'FSMVCV, els quals ja estaven aplicant el sistema desenvolupat tecnològicament per l'equip de Jorge Sastre des de la Universitat Politècnica de València, s'afegien uns nous socis al consorci, ara internacionals, des d'Itàlia, Romania i Portugal. "A Portugal", ens explicava un dels representats lusitans, "la tecnologia està al carrer, però no dins l'aula com estan fent-ho ací", a l'institut riberenc, "volem aprendre aquestes metodologies i per descomptat, aplicar-les als nostres centres, on treballem amb TICS però encara no a aquest nivell de desenvolupament pedagògic".

La inauguració no es limita a l'espai, tot i que té un pes específic, sinó que és un nou espai des d'on es vol potenciar les noves pedagogies d'innovació des de l'educació musical, al remat, des de l'educació pública. No és només un canvi puntual, "no només el farem en música que pot donar més joc per fer aquest tipus d'espais", afegia el director del centre. "La idea és que quan els alumnes canvien d'aula, passant del concepte anterior d'aula-matèria a aquest tipus d'aula, on allò del que es tracta és de jugar amb l'espai, l'alumne no només canvie d'assignatura sinó que siga també un canvi d'atmosfera. Ho havíem experimentat amb els alumnes, eren canvis, però ara estaran lligats a la metodologia del professorat que l'han propiciat".

Segons es desprèn de les converses, l'IES Arabista Ribera pren consciència de les inquietuds dels seus alumnes per atraure'ls als conceptes. S'han anticipat a l'arrelament al poble, o al barri, idea justificativa que fa poc anunciava la Conselleria amb les noves consignes per triar centres. "Encara que som l'únic IES públic de Carcaixent estem arrelats al poble. Hem acoblat l'entorn al tipus de professor però també al tipus d'alumnat que tenim que ha entrat molt bé a treballar amb les dinàmiques, en grups, projectes,... i hem fet per arrelar-ho a la demanda de la societat", sentenciava el director.

"L'educació és una cosa que evoluciona i cal adaptar-se al seu ritme. Intentem captar l'atenció de l'alumnat i que se senta més integrat. Que cada dia costa més, però aquesta és la idea, mantindre l'interès de l'alumnat al màxim possible a les assignatures, fent servir de tot, de manera que troben açò com un espai més de treball no un càstig".

Sens dubte, la vista del centre educatiu amb un vestíbul amb alumnes instal·lant escultures, amb mostres pictòriques i escultòriques que els mateixos alumnes munten amb cura, o el disseny d'interior de l'aula de música recorda a reportatges de revistes especialitzades en educació d'altres països on el rànquing de l'informe PISA posa com a exemple a seguir. "Si mirem a altres països, Finlàndia per exemple, aquest tipus de treball és genial, encara que les ràtios són més reduïdes". Estan posant una llavor en la futura llei valenciana d'educació, però, aquesta "caldría que potenciara treballar amb grups més reduïts de 20/22 alumnes", fent referència a les ràtios, tanmateix reconeix Raül Murillo que "si tens les famílies i l'AMPA, si tot açò va bé, l'educació va bé. Aleshores, tot el que siga ajudar al fet que les famílies s'integren, els alumnes troben un espai còmode, adaptat a les seues necessitats i visions del dia a dia, per ací anem bé".

El disseny: "L'aula és un llenç en blanc".

El canvi de l'espai ha estat cosa de Fernando Ortuño, el dissenyador d'interiors per a qui el procés de transformació d'una aula de música de l'educació pública "ha estat una aproximació afectiva, perquè estic amb el projecte d'investigació d'art sonor a l'Escola Superior de Disseny".

AGERMANAT

SheIn®
She In | Share Out

€13.79

Vestido Manga Larga

SHOP NOW >>

Ortuño, qui compta amb una trajectòria dins de la creació sonora mitjançant diverses instal·lacions on ha col·laborat amb l'artista sonor Edu Comelles, pensa que "l'espai educatiu ha estat un espai que durant massa temps no ha evolucionat, ha estat un espai estanc pel que fa al seu disseny, distribució i funció, ja que les aules tal qual les coneixem existeixen des de fa molts anys i havia arribat el moment de començar a investigar, encara que hi ha investigació feta, però mentre que en altres sectors ha evolucionat més, en educació no. Calia crear un espai que funcione d'una manera distinta, més col·lectivament, que l'aula trenque la seua jerarquia". Tanmateix, malgrat la sensació de pulcritud del disseny acabat, Ortuño sorprèn quan diu que "el projecte no està acabat, perquè pense que és important que l'aula siga un lloc habitat, que no siga un lloc on vénen a aprendre, sinó que han de vindre a aportar la seua part a l'aula, aleshores hi ha una part del projecte que comença ara, per això una idea era convertir l'aula en un llenç en blanc. Deixant certs espais com la paret de la pissarra, que a més és magnètica. Ara, els alumnes han d'afegir la seua vivència perquè es converteix en un espai educatiu per als alumnes, és una manera que ho senten com a seu, de manera afectiva i no tan distant com ho eren les aules".

Poques vegades ha entrat un interiorista a les aules i no serà perquè el País Valencià no té creadors preparats per fer-ho. Sembla que sempre hi ha una ordre que ha de vindre de dalt. "L'Administració és la que ha de promoure que açò s'estenga a altres aules, però el sector educatiu és qui ha de fer la força", explica Fernando Ortuño, "l'Administració de vegades té massa distància amb allò que s'esdevé, en uns moments més que en altres, encara que esperem que amb la nova administració prenga aquesta iniciativa, perquè hi ha estudis a València que poden fer aquesta tasca, que l'interiorisme s'introdísca dins les escoles per tal de fer un estudi de les funcions, de les necessitats. Això li aporta humanitat a les aules, i no es converteixen en un contenidor ple de cadires i taules, totes iguals, uniformades, i que no aporten res a la creativitat".

Sense dubte, la creativitat, si atenem al nostre currículum educatiu és una paraula transversal, amb pes específic en el nostre ensenyament que recórrer tots els nivells i cadascuna de les matèries. Acabem amb el dissenyador d'aquest nou laboratori, "no obstant això, l'espai és una part important, però complementària, allò important és que els programes educatius i tot allò que es fa a les aules vaja en aquesta direcció, que l'ensenyament siga participatiu, col·laboratiu, projectual i se centre més en la creativitat".

Els canvis: "L'aula que tens mostra quin docent eres".

El MusicL@b-CR209, com es dirà d'ara endavant l'antiga aula de música del centre, ha canviat els punts d'atenció, o millor dit, el nucli del treball i les funcions dels agents que hi intervenen en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Elisabeth Carrascosa, la coordinadora del projecte Erasmus+ i mestra de música d'un dels centres de referència del programa, el CEIP 9 d'Octubre, valora com aquest tipus de metodologies innovadores poden ajudar també els més menuts "la disposició de l'aula en equips de treball és ideal i és com s'hauria de treballar en totes les aules. Totalment aplicable al que estem fent en primària. No veig llunyania entre el que es fa a un Institut i el que es fa a una escola de Primària".

Per què és tan important la distribució?, una de les parts fonamentals del canvi, perquè "les barreres físiques i la distribució de l'aula diu molt de com eres com a professor i de la teua metodologia. Ací no hi ha enlloc taula de mestre, perquè allò important és el treball dels alumnes, és com es treballa a Europa", ens explica Carrascosa.

MusicL@b-CR209 naix al si de l'educació pública.

Adolf Murillo és un dels pedagogs musicals del País Valencià més actius i probablement un dels referents valencians en la introducció d'innovacions pedagògiques en l'educació pública des de la seua assignatura, la música. A banda de les responsabilitats a l'institut, és professor del Màster en Educació Secundària i el responsable del desenvolupament pedagògic del projecte Soundcool. Amb ulls de xiquet amb sabates noves explica a La Veu que "ara cal utilitzar l'aula amb la finalitat per la qual s'ha creat, que és treballar millor la part col·laborativa. Encara que feia temps que estàvem treballant-la, ara l'espai el que fa és acompanyar eixe tipus d'interacció que s'ha de donar dins l'aula".

Els usuaris, els qui l'han d'habitar, com introduïa Ortuño, i per a qui es fan les millores educatives són l'alumnat. Això és l'educació pública, un servei d'atenció directa amb el beneficiari, "espere que l'actitud dels alumnes davant d'aquesta nova aula siga diferent, tot i que també té una gran part experimental que caldrà investigar. Aquesta és la primera que es fa al centre i la idea és fer-ne més. La prioritat era començar per les aules que ja estaven treballant amb aquesta metodologia. Però, una vegada passe la novetat ja els ho vaig explicar, hem fet un vestit que ja tenim però, ara ha d'acompanyar la persona, cal tindre cura de totes les coses. Els vaig fer una analogia, és com comprar un vestit molt bonic i després no d'utxar-te. Això no té sentit. Caldrà treballar més intensament. L'impacte que espere que genere en l'alumne és que es troben més a gust per a treballar".

Durant anys hem vist lapidar diners públics en projectes educatius, combregar en fires a l'Àgora de la Ciutat de les Arts i de les Ciències i inversions en centres amb interessos terciaris, per a Adolf Murillo "l'educació pública té els millors professionals de l'educació, supose que en la privada o privada-concertada hi haurà gent bona, però no és un terreny pel qual m'haja hagut de preocupar, la meua lluita és totalment declarada per l'escola pública. Hi ha potencial però cal produir les sinèrgies, arribar als punts comuns i començar a treballar perquè personal hi ha per poder-ho fer".

Soundcool, el germen tecnològic de la innovació gratuïta.

Un altre element capital que gira al voltant del laboratori de música, i que és ara un dels principals recursos educatius de les metodologies col·laboratives, és sens dubte el projecte Soundcool. Jorge Sastre és el responsable del seu desenvolupament tecnològic, des de la Universitat Politècnica de València, "el projecte és la continuació d'un altre projecte més menut que començà en gener de 2013 i que ha anat creixent", ens explica el professor universitari. "Ara, amb la concessió del projecte AICO per part de la Generalitat, tenim un bon pressupost per seguir desenvolupant l'eina i convertir-la en una cosa d'ús públic; fins ara era un prototip i amb aquest nou projecte passarà a ser una cosa utilitzable per la ciutadania".

Malgrat ser un prototip, com ho qualifica Sastre, Roger Dannenberg un dels membres creadors de l'Audacity, un programari lliure que té un gran ús en contextos educatius a nivell mundial, i professor de la Carnegie Mellon University, es va interessar des del primer moment que va tenir notícies del Soundcool, "Roger Dannenberg és un dels desenvolupadors de l'Audacity, i està interessat en l'eina. Ha col·laborat amb nosaltres amb diferents articles sobre Soundcool", ens explica Jorge Sastre. "El creu que és una cosa (Soundcool) que tindrà molt de futur. Ara estem exportant-lo a Europa, a través de l'Erasmus+ i la idea és poder-ho fer també als Estats Units", conclou el professor de la UPV.

També des de les societats musicals del País Valencià s'està treballant amb el Soundcool i la creativitat, a través de la xarxa d'escoles de l'FSMVCV. Remigi Morant, vicepresident de l'FSMVCV i professor de Magisteri de la Universitat de València, ens afegia que "Soundcool pot representar una oportunitat magnífica per a les nostres escoles de música, de fet, ací estan representades dues escoles de música: el CIM Benimaclet i l'Escola de música de Canet d'en Berenguer".

"Quan des d'Europa diuen que cal treballar la creativitat, cal entendre que si no es treballa no ix de sobte. Aleshores Soundcool és una eina magnífica per arribar a eixe alumnat que és creatiu perquè té eines. I a més des d'una metodologia col·laborativa, no fent música amb pentagrames, sinó a partir del so i la creació sonora i això, a les escoles de música, els pot aprofitar moltíssim", conclou Morant.

Pel que fa als estudis de magisteri musical, Remi Morant afegix que "des de la Universitat de València tenim un grup d'investigació que estem treballant amb les TICs, i des que vam signar el conveni de col·laboració amb l'FSMVCV ha sorgit el programa TACTUS (un programa per a la iniciació rítmica) i CANTUS (per millorar l'entonació) i seguim treballant amb altres possibilitats. Soundcool també estigué a la Universitat de València a través d'Adolf Murillo qui participà, primer com a professor associat a la facultat de Magisteri, i després amb jornades i trobades amb alumnes".

L'impacte europeu del Soundcool.

Un dels socis europeus de la delegació portuguesa declarava, "al meu país es treballa amb l'Audacity i tinc alumnes que hui són DJ's. També es treballa amb l'Audacity per fer treballs de producció, des de l'escola, perquè treballem amb projectors i tauletes gràfiques, però és un projecte que té un límit de temps". Després afegia que a Portugal hi ha una institució que s'anomena "La Casa de la Música que ha desenvolupat un projecte semblant a Soundcool i amb les experiències que ara compartiran obriran els coneixements de la seua regió amb un intercanvi d'experiències i recursos".

D'altra banda, la delegació romanesa, representants d'un centre d'arts integrades, afirmava que per fer música "utilitzaven els instruments acústics, els tradicionals, i només en comptades ocasions utilitzen la tecnologia en la pràctica educativa, però és per a escoltar música, proposar audicions o gravar". Tot seguit afegia que "després de conèixer aquesta tecnologia que tenen ací, estem segurs que la volem aplicar". Li preguntàvem si seria fàcil a Romania fer servir la tecnologia dins l'aula, "els alumnes empen la tecnologia fora, i segurament els atraurà el fet d'introduir-la dins l'aula".

Finalment, la delegació italiana afirmava que "comptem amb un laboratori de llengües i després de veure el funcionament d'aquest laboratori estem plantejant-nos fer un musical també", però puntualitzaven que "li donarien una vessant editora i no tant creativa". "A més, tenim una orquestra a l'escola".

